

ХААН СОЁМБО АУДИТ ХХК



САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Хөвсгөл аймгийн Улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны
2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн
аудитын тайлан

Аудитын код: ХӨА-2023/17/НА-СТА-ТЗШ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Хөвсгөл аймаг
2022 он

Аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: А.Эрдэнэбаатар
Утас: 88883317 Цахим хаяг: erdenebaatara@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Б.Тэгшдэлгэр
Утас: 99089114 Цахим хаяг: tegshdelgerb@audit.gov.mn

Аудитор: Г.Ичинхорлоо
Утас: 88012671 Цахим хаяг: ichko.0808@gmail.com

Хаан Соёмбо Аудит ХХК-ын захирал: Х.Диймаа
Утас: 99065668 Цахим хаяг: info@khaansoyomboaudit.mn

Гүйцэтгэсэн аудитор: Чанарын хяналт, ахлах аудитор Н.Бадамханд
Утас: 99042699 Цахим хаяг: khaan.soyombo.audit@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын санал дүгнэлт.....	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл	4
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	4
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	4
2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	5
2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	7
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	8
3. Аудитын тайлан	9
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа	9
3.2 Байгууллагын гадаад дотоод орчин	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал	10
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд	10
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв	10
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	11
4.1 Ерөнхий зүйл	11
4.2 Материаллаг байдал	12
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	12
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	12
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	13
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал	13
5. Аудитын илрүүлэлт	13
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	14

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ТӨБЗГ	Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газар



ХӨВСГӨЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

АЗДТГ-ын байр, А корпус 3 давхар,
Мөрөн сум, Хөвсгөл аймаг, 67120

Утас/факс: 7038 3793, Цахим шуудан: khuvsgul@audit.gov.mn

Цахим хуудас: www.audit.mn

№ 01/711
тантай 003.02.17 -ны № _____ -т

ХӨВСГӨЛИЙН УЛСЫН ТУСГАЙ
ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗРЫН
ХАМГААЛАЛТЫН ЗАХИРГААНЫ
ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Г.ЭНХБАЯР
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын шийдвэрээр 5,030.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг данснаас хассан байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд үйл ажиллагааны орлогыг 29,150.0 мянган төгрөгийн төлөвлөснөөс 79,729.9 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж 273.5 хувиар давуулан биелүүлжээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний 6 зорилт, 30 арга хэмжээ 98 хувийн гүйцэтгэлтэй тайлагнасан байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР



А.ЭРДЭНЭБААТАР

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	148,821,999.71	147,997,299.27
33	АВЛАГА	00.00	3,978.70
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	00.00	3,978.70
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	148,821,999.71	147,993,320.57
351	Түүхий эд материал	123,353,888.74	123,353,888.74
35110	Тусгай зориулалттай материал	123,353,888.74	123,353,888.74
354	Хангамжийн материал	24,110,310.97	23,281,631.83
35410	Бичиг хэргийн материал	3,680,877.95	1,668,398.83
35420	Аж ахуйн материал	15,469,333.02	16,665,933.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	4,960,100.00	4,947,300.00
35600	Мал амьтад	1,357,800.00	1,357,800.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	239,086,968.69	208,649,124.90
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	239,086,968.69	208,649,124.90
392	Биет хөрөнгө	163,304,768.65	132,966,924.90
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	116,110,235.95	116,110,235.95
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-22,195,687.48	-28,065,116.13
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	116,573,000.00	116,573,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,045,194.52	-71,870,194.52
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	779,980.00	779,980.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-509,397.93	-666,646.62
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	7,136,000.00	2,106,000.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-6,544,167.37	-2,000,333.78
393	Биет бус хөрөнгө	75,782,200.04	75,682,200.00
39301	Программ хангамж	200,000.00	200,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-99,999.96	-200,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	75,682,200.00	75,682,200.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	387,908,968.40	356,646,424.17
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	387,908,968.40	356,646,424.17
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	387,908,968.40	356,646,424.17
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	496,989,680.48	496,989,680.48
51101	Өмч: - төрийн	496,989,680.48	496,989,680.48
512	Хуримтлагдсан үр дүн	-181,996,455.33	-213,258,999.56
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-181,996,455.33	-181,996,455.33
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-31,262,544.23
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	72,915,743.25	72,915,743.25
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	387,908,968.40	356,646,424.17

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	262,668,602.00	637,606,538.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	3,371,202.00	30,264,556.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	3,371,202.00	30,264,556.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	3,371,202.00	30,189,456.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,371,202.00	29,150,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	00.00	1,039,456.00
120009	Бусад орлого	00.00	75,100.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	259,297,400.00	607,341,982.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	259,297,400.00	550,462,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	259,297,400.00	550,462,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	00.00	56,879,882.00

131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	6,300,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	00.00	50,579,882.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	245,067,438.96	668,869,082.23
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	245,067,438.96	668,869,082.23
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	245,067,438.96	584,955,902.95
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	171,423,317.00	412,860,275.06
210101	Үндсэн цалин	126,287,203.00	292,423,525.32
210102	Нэмэгдэл	42,290,557.00	83,127,852.74
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	2,845,557.00	28,524,809.00
210104	Урамшуулал	00.00	8,784,088.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	23,839,340.00	51,330,895.96
210201	Тэтгэврийн даатгал	17,249,692.00	35,340,906.42
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,761,000.00	4,024,761.66
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,628,535.00	3,222,912.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	292,123.00	793,858.78
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,907,990.00	7,948,457.02
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,625,300.00	4,635,341.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	344,700.00	649,441.00
210302	Түлш, халаалт	1,135,000.00	3,770,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	145,600.00	215,900.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	12,685,400.00	40,449,821.14
210401	Бичиг хэрэг	827,800.00	4,525,235.12
210402	Тээвэр, шатахуун	11,341,000.00	33,939,407.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	516,600.00	1,364,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	00.00	621,079.02
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	698,800.00	3,758,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	00.00	35,000.00
210604	Урсгал засвар	698,800.00	3,723,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	900,000.00	5,131,900.00
210702	Дотоод албан томилолт	900,000.00	5,131,900.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	20,290,902.00	36,351,826.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	20,040,902.00	33,665,538.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	00.00	720,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	00.00	460,525.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	00.00	420,800.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	00.00	183,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	250,000.00	210,100.00
210807	Газрын төлбөр	00.00	691,663.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,604,379.96	30,437,843.79
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	13,604,379.96	30,437,843.79
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	00.00	83,913,179.28
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	00.00	83,046,030.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	00.00	27,853,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	55,192,730.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	00.00	867,149.28
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	00.00	867,149.28
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	17,601,163.04	-31,262,544.23
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	17,601,163.04	-31,262,544.23

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	496,989,680.48	69,636,870.91	-244,571,071.22	322,055,480.17
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	50,504,147.73	50,504,147.73
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	496,989,680.48	72,915,743.25	-181,996,455.33	387,908,968.40
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	496,989,680.48	72,915,743.25	-181,996,455.33	387,908,968.40
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-31,262,544.23	-31,262,544.23
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	496,989,680.48	72,915,743.25	-213,258,999.56	356,646,424.17

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	ГТгрөгөөр/	
		Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	570,687,862.00	636,567,082.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	29,150,000.00	29,225,100.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	29,150,000.00	29,225,100.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	29,150,000.00	29,150,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	29,150,000.00	29,150,000.00
120009	Бусад орлого	00.00	75,100.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	541,537,862.00	607,341,982.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	522,426,000.00	550,462,100.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	522,426,000.00	550,462,100.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	19,111,862.00	56,879,882.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	00.00	6,300,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,111,862.00	50,579,882.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	570,687,862.00	636,567,082.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	570,687,862.00	636,567,082.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	528,944,814.00	552,653,902.72
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	356,830,428.00	412,860,275.06
210101	Үндсэн цалин	259,590,099.00	293,996,987.06
210102	Нэмэгдэл	83,140,534.00	83,125,500.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	10,946,515.00	26,953,700.00
210104	Урамшуулал	3,153,280.00	8,784,088.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	44,640,884.00	51,334,874.66
210201	Тэтгэврийн даатгал	30,814,972.00	35,340,906.42
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,551,677.00	4,028,740.36
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,739,097.00	3,222,912.08
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	672,282.00	793,858.78
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,862,856.00	7,948,457.02
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,276,000.00	6,204,241.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	653,100.00	649,441.00
210302	Түлш, халаалт	6,352,700.00	5,338,900.00
210303	Цэвэр, бохир ус	270,200.00	215,900.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,913,700.00	19,309,891.00
210401	Бичиг хэрэг	402,900.00	586,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,215,600.00	16,742,112.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,803,200.00	1,364,100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	492,000.00	616,879.00

2105	Нормативт зардал	237,600.00	00.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	237,600.00	00.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	7,790,524.00	4,432,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	7,743,024.00	3,630,100.00
210604	Урсгал засвар	47,500.00	802,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,037,000.00	5,131,900.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,037,000.00	5,131,900.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	91,122,078.00	53,299,321.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	89,083,500.00	50,164,320.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	720,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	465,700.00	460,525.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	222,210.00	869,513.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	114,200.00	183,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	325,000.00	210,100.00
210807	Газрын төлбөр	191,468.00	691,663.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	96,600.00	81,200.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	96,600.00	81,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	41,743,048.00	83,913,179.28
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	33,108,498.00	83,046,030.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	7,252,998.00	00.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	25,855,500.00	27,853,300.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	00.00	55,192,730.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	8,634,550.00	867,149.28
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	8,634,550.00	867,149.28
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	/ төгрөгөөр /			
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	579,612,100.0	578,820,050.7	792,049.3	99.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	579,612,100.0	578,820,050.7	792,049.3	99.9
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	517,031,900.0	516,239,850.7	792,049.3	99.8
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	404,538,000.0	404,076,187.1	461,812.9	99.9
210101	Үндсэн цалин	294,458,800.0	293,996,987.1	461,812.9	99.8
210102	Нэмэгдэл	83,125,500.0	83,125,500.0	00.0	100.0
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	26,953,700.0	26,953,700.0	00.0	100.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	50,567,100.0	50,236,863.7	330,236.3	99.3
210201	Тэтгэврийн даатгал	34,385,700.0	34,242,895.4	142,804.6	99.6
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,045,300.0	4,028,740.4	16,559.6	99.6
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,236,300.0	3,222,912.1	13,387.9	99.6
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	809,000.0	793,858.8	15,141.2	98.1
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	8,090,800.0	7,948,457.0	142,343.0	98.2

2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	6,079,100.0	6,079,100.0	00.0	100.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	524,300.0	524,300.0	00.0	100.0
210302	Түлш, халаалт	5,338,900.0	5,338,900.0	00.0	100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	215,900.0	215,900.0	00.0	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,445,600.0	14,445,600.0	00.0	100.0
210401	Бичиг хэрэг	164,500.0	164,500.0	00.0	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	13,016,000.0	13,016,000.0	00.0	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,112,600.0	1,112,600.0	00.0	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	152,500.0	152,500.0	00.0	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	130,100.0	130,100.0	00.0	100.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	130,100.0	130,100.0	00.0	100.0
2107	Томилолт, зочны зардал	1,131,900.0	1,131,900.0	00.0	100.0
210702	Дотоод албан томилолт	1,131,900.0	1,131,900.0	00.0	100.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	40,058,900.0	40,058,900.0	00.0	100.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	38,830,200.0	38,830,200.0	00.0	100.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	364,000.0	364,000.0	00.0	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	420,800.0	420,800.0	00.0	100.0
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	89,200.0	89,200.0	00.0	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	210,100.0	210,100.0	00.0	00.0
210807	Газрын төлбөр	144,600.0	144,600.0	00.0	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	81,200.0	81,200.0	00.0	100.0
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	81,200.0	81,200.0	00.0	00.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	62,580,200.0	62,580,200.0	00.0	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	62,580,200.0	62,580,200.0	00.0	100.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	27,853,300.0	27,853,300.0	00.0	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	34,726,900.0	34,726,900.0	00.0	100.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	579,612,100.0	578,820,050.7	792,049.3	99.9
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	550,462,100.0	549,670,050.7	792,049.3	-00.1
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	550,462,100.0	549,670,050.7	792,049.3	-00.1
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	29,150,000.0	29,150,000.0	00.0	00.0
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	29,150,000.0	29,150,000.0	00.0	00.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	40.00	40.00	00.00	00.00
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00	00.00	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	29.00	29.00	00.00	100.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	10.00	10.00	00.00	100.0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	56,879,882.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	56,879,882.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	36,414,052.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	8,784,088.00
210104	Урамшуулал	8,784,088.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	1,098,011.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	1,098,011.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	125,141.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	125,141.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	4,864,291.00
210401	Бичиг хэрэг	422,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	3,726,112.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	251,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	464,379.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,302,100.00

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,500,000.00
210604	Урсгал засвар	802,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,000,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	13,240,421.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,334,120.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	96,525.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	448,713.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	94,000.00
210807	Газрын төлбөр	547,063.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,465,830.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	20,465,830.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	20,465,830.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	56,879,882.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	56,879,882.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	6,300,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	50,579,882.00
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)-(II)-(I)	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	00.00
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	00.00

3. Аудитын тайлан

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргаа нь эрхэм зорилгоо “Онгон байгалиа унаган төрхөөр нь хойч үедээ өвлүүлэн үлдээхэд хамгаалалтад авсан газруудыг нутгийн иргэдийг түшиглэн хамгаалах, шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр төрөл бүрийн судалгаа шинжилгээний ажлыг хийх, байгалийн дагалдах баялгийг зүй зохистойгоор ашиглах, байгальд ээлтэй тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд мэргэжлийн байгууллагын зүгээс үйл ажиллагааг нь оновчтой удирдан чиглүүлэхэд оршино” гэж тодорхойлсон байна.

Эрхэм зорилгоо хэрэгжүүлэхээр дараах зорилтуудыг тавин ажилласан байна. Үүнд:

1. Байгууллагын менежмент болон бизнес төлөвлөгөөг шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр мэргэжлийн байгууллагатай хамтран боловсруулж батлуулан ажиллах
2. Бүтэц, бүрэлдэхүүнийг оновчтой болгож чадварлаг, мэргэшсэн боловсон хүчинтэй болох
3. Байгаль хамгаалахад нутгийн иргэдийг татан оролцуулж, орон нутгийн төр захиргааны болон бусад олон нийтийн байгууллагууд, ард иргэдтэй нягт хамтран ажиллах
4. Дотоод гадаадын эрдэм шинжилгээний байгууллага, эрдэмтэдтэй хамтран ажиллах, судалгаа шинжилгээний ажлыг тогтмолжуулж, төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, байгаль орчны төлөв байдал хувьсан өөрчлөлтийн мэдээллийн сантай болох
5. Байгаль орчинд ээлтэй нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой байгалийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд мэргэжлийн байгууллагын зүгээс зөвлөн туслах

3.2 Байгууллагын гадаад дотоод орчин

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж дүгнэлээ.

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргаа нь хуулийн хэрэгжилт, хяналт шалгалт хариуцсан мэргэжилтнийг 2022 онд томилон ажиллуулсан ба

дотоод аудитын төлөвлөгөөг 2022 оны 8 дугаар сард батлуулж, төлөвлөгөө бүрд ажлын удирдамж гарган батлуулж, хэрэгжилтийг тооцон ажилласан байна.

Тус байгууллагад тайлант онд хөндлөнгийн хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54.4, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан иж бүрдийн дагуу бэлтгэж толилуулсан байна гэж үзлээ.

Харин төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг мөнгөн сууриар бэлтгэж тайлагнасан байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа бодлогын баримт бичгийг Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2022 оны А/641 тушаалаар баталж мөрдсөн байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод материаллаг хэмжээний өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 31,262.5 мянган төгрөгөөр буюу 8 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/мянган төгрөг/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Авлага	00.00	3.98	3.98
Бараа материал	148,822.00	147,993.32	-828.7
Биет хөрөнгө	163,304.77	132,966.92	-30,337.8
Биет бус хөрөнгө	75,782.20	75,682.20	-100.0
Нийт хөрөнгө	387,908.97	356,646.42	-31,262.5
Хуримтлагдсан үр дүн	-181,996.46	-213,259.00	-31,262.5
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	387,908.97	356,646.42	-31,262.5

Санхүүгийн тайлангийн тодруулгыг мөнгөн хөрөнгө, авлага үндсэн хөрөнгө, бараа материал, өр төлбөр гэсэн данс тус бүрээр холбогдох журам, зааврын дагуу бэлтгэсэн байна. Тайлант онд үндсэн хөрөнгө, бараа материал дансанд дараах хөдөлгөөн хийгдсэн байна. Үүнд:

1. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн 3.9 мянган төгрөгийн авлагын үлдэгдэл байна.
2. Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын шийдвэрээр 5,030.0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг акталсан байна.
3. Байгаль орчин аялал, жуулчлалын яамнаас 1,039.5.0 мянган төгрөгийн үнэт цаасыг үнэ төлбөргүй шилжүүлэн авсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд 585,850.0 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс, 21,000.0 мянган төгрөгийг үйл ажиллагааны орлогоос нийт 606,850.0 мянган төгрөгөөр санхүүжүүлэхээр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас урсгал зардлыг 16,255.5 мянган төгрөгөөр бууруулж, 590,594.5 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн захирагчийн 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 590,594.5 мянган төгрөгийн төсөв баталж, 10,982.4 мянган төгрөгийн хасах тодотгол хийж, 550,462.1 мянган төгрөгийг улсын төсвийн хөрөнгөөр, 29,150.0 мянган төгрөгийг улсын төсвөөс санхүүжүүлжээ.

Гүйцэтгэлээр 578,820.1 мянган төгрөгийг урсгал үйл ажиллагааны зардалд зарцуулж, 792.0 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 1. Хөтөлбөр, арга хэмжээний зардал

/мянган төгрөгөөр/

Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
71405	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хамгаалалт	579,612.10	578,820.10	792.00	99.9
80101	Үндсэн үйл ажиллагаа	478,201.70	477,409.70	792.00	99.8
80219	Харуул хамгаалалтын зардал	4,341.50	4,341.50	0.00	100.0
80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж	62,580.20	62,580.20	0.00	100.0
81701	Байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардал	22,877.10	22,877.10	0.00	100.0
81703	Ургамал хамгааллын зардал	11,611.60	11,611.60	0.00	100.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.6.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тайлант онд Аймгийн Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс мөсний баярын бэлтгэж ажлын зардалд 6,300.0 мянган төгрөг, Сангийн сайдын 2022 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн 243 тоот “Улсын төсвийн байгууллагын үйл ажиллагааны давсан орлогоос зарцуулах эрх олгох тухай” тушаалаар 50,579.9 мянган төгрөг, нийт 56,879.9 мянган төгрөгийн нэмэлт санхүүжилт хүлээн авч тайлагнасан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн

аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Хаан соёмбо аудит ХХК-ийн захирал Х.Диймаа, аудитор Н.Бадамханд нар гүйцэтгэж, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Г.Ичинхорлоо, аудитын менежер Б.Тэгшдэлгэр нар анхан шатанд чанарын хяналтыг хэрэгжүүлж, Хөвсгөл аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор А.Эрдэнэбаатар хоёр дахь шатны чанарын хяналтыг тус тус хэрэгжүүлсэн.

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Хаан соёмбо аудит ХХК-д 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдөр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл бага гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 2 хувиар тогтоосон.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 631,052.5 мянган төгрөгөөс 2 хувиар буюу 12,621.1 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 буюу 10,096.8 мянган төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллага Тэргүүн дэд, дэд, орлогч дарга, тээврийн хэрэгсэл, албан тасалгаа, дүрэмт хувцас, албан томилот, нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж, бусад хангамж, цахим худалдан авалт, Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд хориглосон зарим асуудал, Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний нийт 29 асуудлаар хяналтыг хэрэгжүүлэхэд зөрчилтэй зүйл илрээгүй болно.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

Байгууллагын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийн нийцлийн асуудлыг авч үзсэн бөгөөд аудитын санал дүгнэлтэд хамруулан үзээгүй болно.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд мэдээлбэл зохих 151 мэдээллээс 149 мэдээллийг хугацаанд нь мэдээлж, 2 мэдээллийг мэдээлэх хугацаа болоогүй байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тайлант онд үйл ажиллагааны орлогыг 29,150.0 мянган төгрөгийн төлөвлөснөөс 79,729.9 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж 273.5 хувиар давуулан биелүүлжээ.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцэж байна гэж үзлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Хөвсгөлийн улсын тусгай хамгаалалттай газрын хамгаалалтын захиргааны 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийг эдийн засгийн ангиллын дагуу зарцуулах, үнэт цаасны тооцоог тогтмол хийж хэвших болон шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой хүргүүлсэн 4 зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/сая төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Зөвлөмж	4	4,800.0	4	4,800.0	100
Нийт дүн	4	4,800.0	4	4,800.0	100

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар онцгойлон үзэх асуудал байхгүй байна.

5. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 795.9 мянган төгрөгийн алдааг илрүүлж аудитын хугацаанд бүрэн залруулсан. Үүнд:

1. Байгууллагаас төлөх нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тоцооны үлэгднл 3,9 мянган төгрөгийг тусгаагүй байсныг залрууллаа.
2. Улсын төсвөөс санхүүжсэн санхүүжилтийн зарцуулаагүй үлдэгдэл 792.0 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн ба түүнийг төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд тохируулж тайлагнаагүйг залруулсан.

Аудитаар нийт 138.5 мянган төгрөгийн зөрчил илэрч 2 зөвлөмжийг хүргүүлж байна.

5.2 Төлбөрийн акт

Төлбөрийн акт тогтоогоогүй болно.

5.3 Албан шаардлага

Албан шаардлага өгөөгүй болно.

5.4 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Нягтлан бодох бүртгэл тайлагналтай холбоотой

1.1. Илрүүлэлт:

Хөрөнгийн шинж чанар бүхий зүйлсийг бараа материалын дансанд бүртгэсэн нь Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар батлагдсан Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны зааврын 4.30 дахь заалттай нийцэхгүй байна.

1.2. Өгсөн зөвлөмж:

Хөрөнгийн шинж чанар бүхий зүйлсийг бараа материалын данснаас үндсэн хөрөнгийн дансанд шилжүүлэх

2. Нягтлан бодох бүртгэл тайлагналтай холбоотой

2.1. Илрүүлэлт:

Багаж техник хэрэгслийн зардлаас 130.0 мянган төгрөгөөр бээлий, 8.5 мянган төгрөгөөр бичгийн цаас худалдан авсан нь Сангийн сайдын 2019 оны 190 дүгээр тушаалаар батлагдсан эдийн засгийн ангилал ашиглах заавартай нийцэхгүй байна.

2.2. Өгсөн зөвлөмж:

Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 9 дүгээр сарын 01-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		/мянган төгрөгөөр/				Зөвлөмж	
							Үүнээс					
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
Тооцооны үлдэгдлийг тусгаагүй орхисон	1	3.9	1	3.9			1	3.9				
Төсвийн тохируулга хийгээгүй	1	792.0	1	792.0			1	792.0				
Дүн	2	795.9	2	795.9			2	795.9				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		/мянган төгрөгөөр/		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
									Үүнээс			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Хөрөнгийн шинж чанар бүхий зүйлсийг харгалзах	1	0					1	0				
Эдийн засгийн ангилал зөрчсөн	1	138.5					1	138.5				
Дүн	2	138.5					2	138.5				

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

ХОЁР ДАХЬ ШАТАНД ХЯНАСАН:
 ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР
 АНХАН ШАТАНД ХЯНАСАН:
 АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
 АУДИТОР
 БАТАЛГААЖУУЛСАН:
 ХААН СОЁМБО АУДИТ ХХК-ИЙН
 ЗАХИРАЛ
 АУДИТОР

А.ЭРДЭНЭБААТАР ОГНОО:
 Б.ТЭГШДЭЛГЭР ОГНОО:
 Г.ИЧИНХОРЛОО ОГНОО:

Х.ДИЙМАА
 Н.БАДАМХАНД

